

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.013.05.2020

bryg. Marcin Sokół
Komendant Powiatowy
Państwowej Straży Pożarnej
w Przysusze
ul. Targowa 3,
26-400 Przysucha

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/035 – Funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Przysusze ¹ , ul. Targowa 3 26-400 Przysucha
Kierownik jednostki kontrolowanej	bryg. Marcin Sokół, Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Przysusze ² ; od 1 kwietnia 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego³ na terenie powiatu.2. Wymiana informacji i koordynacja działań jednostek ksrp prowadzących działania ratownicze.3. Wyposażenie jednostek oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników.4. Sprawowanie przez komendanta powiatowego PSP nadzoru nad ksrp na terenie powiatu.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2019 r. – 30 października 2020 r., z uwzględnieniem dokumentów wytworzonych wcześniej bądź później, niezbędnych dla realizacji celu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Grzegorz Odziemkowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/117/2020 z 21 lipca 2020 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W ocenie NIK, sposób organizacji i funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze powiatu przysuskiego zapewnia skuteczne prowadzenie działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej włączone do ksrp.

W okresie objętym kontrolą Komendant Powiatowy realizował obowiązki w zakresie sporządzenia i aktualizacji analiz zagrożeń, zabezpieczenia operacyjnego na obszarze powiatu oraz planu ratowniczego. Komendant zapewnił właściwą wymianę informacji między podmiotami ratowniczymi ksrp, poprzez wprowadzenie procedur i skuteczny system komunikacji. Poza jednym przypadkiem – brakiem zestawu do dekontaminacji wstępnej, Komenda była wyposażona w wymagany sprzęt, środki techniczne oraz pojazdy ratowniczo-gaśnicze. Wyszkolenie ratowników biorących udział w zdarzeniach spełniało wymogi przepisów prawa powszechnie obowiązującego i standardów. W ramach sprawowanego nadzoru KP PSP przeprowadziła inspekcje gotowości operacyjnej wszystkich jednostek OSP włączonych do systemu, których wyniki potwierdziły

¹ Dalej: KP PSP lub Komenda.

² Dalej: Komendant Powiatowy lub Komendant.

³ Krajowy system ratowniczo-gaśniczy, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 961, ze zm.), dalej także: ksrp.

⁴ Dz.U. z 2020 r. poz. 1200. Dalej: ustawa o NIK.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

przygotowanie tych jednostek do podejmowania działań. Komendant dokonywał analizy działań ratowniczych na terenie powiatu.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niedostosowania do obowiązującego prawa porozumień dotyczących włączenia do ksrq ośmiu jednostek OSP oraz nieprecyzyjnych zapisów w protokołach z przeprowadzonych inspekcji gotowości i nie miały negatywnego wpływu na kontrolowaną działalność.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Regulacje prawne i organizacja funkcjonowania ksrq na terenie powiatu

Opis stanu faktycznego

1.1. Obszarem działań ratowniczych KP PSP jest powiat przysuski o powierzchni 801 km² i liczbie mieszkańców wynoszącej ok. 42 tys., obejmujący 8 gmin⁶.

Docelowy plan sieci jednostek ksrq na terenie powiatu określony został w 2016 r. z uwzględnieniem „Metodyki budowy planu sieci jednostek OSP przewidzianych do włączenia do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego” zatwierdzonej przez Komendanta Głównego PSP (KG PSP). Głównym parametrem przyjętym w dokumencie było dotarcie jednostek OSP włączonych do ksrq do co najmniej 80% populacji w ciągu 15 minut.

Według stanu na 30 czerwca 2020 r. sieć ksrq w powiecie przysuskim stanowiły: Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza (JRG), funkcjonująca w ramach KP PSP oraz 9 jednostek OSP (8 z nich zostało włączonych do ksrq przed wejściem w życie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego⁷). Poza systemem funkcjonowały 23 jednostki OSP.

Na obszarze Gminy Potworów nie funkcjonowała żadna jednostka włączona do ksrq. Docelowy plan sieci przewidywał włączenie do systemu, w latach 2017-2020, OSP Grabowa z terenu tej gminy. Komenda podjęła działania mające na celu uzupełnienie minimalnego normatywu wyposażenia tej jednostki i włączenia jej do ksrq. W latach 2019–2020 przekazano dla OSP Grabowa sprzęt, tj.: zestaw narzędzi hydraulicznych i pompy hydraulicznej oraz rozpieracz kolumnowy, trzy aparaty powietrzne i cztery sygnalizatory bezruchu. Porozumienie o włączeniu ww. OSP do ksrq zawarto 24 sierpnia 2020 r. (wniosek o włączenie OSP do ksrq został skierowany do Komendy Wojewódzkiej PSP (KW PSP) 24 sierpnia 2020 r.).

Liczba ratowników działających w ramach ksrq wynosiła ogółem 215, w tym 40 zatrudnionych w KP PSP i 175 ratowników działających w OSP.

(dowód: akta kontroli str. 5, 18, 28, 32, 176-179, 182, 197, 220, 222)

Stopień realizacji planu sieci jednostek ksrq na terenie powiatu był poddawany monitoringowi przy okazji aktualizacji *Analizy zabezpieczenia operacyjnego powiatu Przysucha*, jak również podczas aktualizacji *Powiatowego Planu Ratowniczego*. Realizacja planu sieci jednostek ksrq podlegała również weryfikacji w ramach opracowywania półrocznego i rocznego „Sprawozdania z realizacji planu pracy KP PSP w Przysusze”.

Sieć jednostek ksrq poddawana była także analizie pod względem rozmieszczenia jednostek ksrq w aspekcie wielkości obszarów chronionych i czasu dotarcia do miejsca zdarzenia. W wyniku tych analiz opracowano graficzną lokalizację jednostek OSP włączonych do ksrq z zasięgami dojazdu w czasie 8 i 15 minut (zawarta w ww. *Analizie zabezpieczenia operacyjnego powiatu Przysucha*).

⁶ Przysucha, Borkowice, Gielniów, Klwów, Odrzywół, Potworów, Rusinów, Wieniawa.

⁷ Dz. U. poz. 1317, dalej rozporządzenie w sprawie włączania jednostek do ksrq.

Z analizy obszaru działania podmiotów ratowniczych działających w ramach ksrq wynika, że pokrycie obszaru chronionego w wyznaczonym 15 minutowym czasie przybycia do miejsca zdarzenia (od momentu wyjazdu) wynosi około 98%.

(dowód: akta kontroli str. 184-199, 221, 417-418, 434-435)

Na terenie powiatu przysuskiego do realizacji ratownictwa specjalistycznego w zakresie podstawowym zaplanowano łącznie 7 jednostek OSP w tym do ratownictwa: wodnego – 3 jednostki⁸, technicznego – 5 jednostek⁹, poszukiwawczo-ratowniczego – 8 jednostek¹⁰, wysokościowego – 2 jednostki¹¹, chemiczno-ekologicznego – 2 jednostki¹². Wszystkie te jednostki były włączone do ksrq.

Komendant wyjaśnił, że wszystkie jednostki wytypowane do realizacji ratownictwa specjalistycznego prowadziły działania w ww. obszarach, przy czym trzy z nich, z powodu braków sprzętowych i wyszkolenia, prowadziły te działania przy udziale i pomocy innych jednostek.

Pośród podmiotów ksrq funkcjonujących na obszarze powiatu przysuskiego utworzono 5 wspólnych zespołów (plutonów) ratowniczych¹³. W skład plutonu ratowniczego wchodzi 4 zastępy: jeden z JRG PSP oraz 3 zastępy z OSP będących w ksrq. Plutony ratownicze liczą w sumie od 18 do 19 ratowników. W pojeździe ratowniczym JRG PSP obsada wynosi 4 osoby (w plutonie „Wichura” 3 osoby). W pojazdach OSP z ksrq obsada wynosi 5 osób.

(dowód: akta kontroli str. 21-22, 27-28, 449-450)

1.2. Komendant dysponował bieżącymi informacjami o zdolności do podejmowania działań ratowniczych przez OSP. Porozumienia dotyczące włączenia OSP do ksrq nakładały na OSP obowiązek informowania o stanie dyspozycyjności swoich sił i środków. Stanowisko Kierowania KP PSP¹⁴ otrzymywało informacje o:

- każdorazowym wyjeździe pojazdów pożarniczych poza teren remizy, w tym wyjazdy na przeglądy techniczne, naprawy, ćwiczenia itp. z podaniem celu, miejsca i dysponenta,
- awariach sprzętu będącego w wyposażeniu jednostki OSP i jego wprowadzeniu do podziału bojowego po naprawie,
- zmianach w stanie ilościowym i/lub jakościowym sprzętu (zakup, kasacja, przekazanie itp.).

Wydział Operacyjny KP PSP na bieżąco aktualizował wykaz strażaków mogących brać bezpośredni udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych, w tym w zakresie aktualnych badań lekarskich, wymaganego wieku. Dodatkowo kontrolowano terminy przeglądów: pojazdów, sprzętu ratowniczego oraz daty upływu ważności uprawnień z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 23, 208-209)

W latach 2019-2020 (I półrocze) na terenie powiatu przysuskiego miało miejsce ogółem 1 476 zdarzeń, w tym 818 pożarów, 611 miejscowych zagrożeń i 47 fałszywych alarmów. KP PSP prowadziła 1 035 działań ratowniczych z czego 575 dotyczyło pożarów, 432 miejscowych zagrożeń, a 28 fałszywych alarmów. Jednostki OSP włączone do ksrq prowadziły łącznie 1 089 działań ratowniczych w tym 824 dotyczących pożarów, 242 miejscowych zagrożeń, a 23 fałszywych alarmów.

⁸ OSP Odrzywół, OSP Przysucha, OSP Wieniawa.

⁹ OSP Gielniów, OSP Klwów, OSP Odrzywół, OSP Przysucha, OSP Borkowice.

¹⁰ OSP Gielniów, OSP Klwów, OSP Odrzywół, OSP Przysucha, OSP Borkowice, OSP Wieniawa, OSP Zychorzyn.

¹¹ OSP Odrzywół, OSP Przysucha.

¹² OSP Odrzywół, OSP Przysucha.

¹³ Plutony „Pożar – Las”, „Pożar – Fabryka”, „Katastrofa”, „Ulewa”, „Wichura”.

¹⁴ Dalej: SK KP PSP lub Stanowisko Kierowania.

(dowód: akta kontroli str. 6, 223)

W latach 2019-2020 (I połowa) odnotowano 97 przypadków, w których jednostki OSP nie wyjechały do działań ratowniczych. Główną przyczyną nie wzięcia udziału w działaniach był brak wymaganej obsady osobowej/brak kierowcy, szczególnie w godzinach przedpołudniowych.

Komendant analizował problem braku wyjazdów jednostek i podejmował działania mające na celu m.in. zdyscyplinowanie kierowców OSP. Komendant informował Wójta Gminy Odrzywół o niepełnej gotowości bojowej niektórych jednostek OSP¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 210-217)

Wszystkie jednostki OSP włączone do ksrg na terenie powiatu przysuskiego (9 OSP) funkcjonują całodobowo. Porozumienia dotyczące włączenia OSP do ksrg nie zawierały postanowień dotyczących zadeklarowania przez OSP dobowej gotowości operacyjnej. Komendant wyjaśnił: „z praktyki wynika, że dana jednostka OSP nie jest w stanie określić w stu procentach, że akurat danego dnia ta gotowość będzie pełna przez okres całej doby. Na taką sytuację ma wpływ bardzo wiele czynników, a przede wszystkim dostępność kierowców OSP, którzy pracują na etatach w innych zakładach pracy oraz pełnią służbę w jednostkach PSP czy WSP, poza miejscami zamieszkania.”

(dowód: akta kontroli str. 42-162, 209)

1.3. W okresie objętym kontrolą nie włączono żadnej jednostki OSP do ksrg¹⁶. Jednostki OSP funkcjonujące w ksrg. na terenie powiatu zostały włączone na podstawie porozumień zawartych w latach 1995-2002 (w przypadku 8 OSP) i jednego w 2015 r.¹⁷ (OSP Wieniawa).

Pomimo zmian przepisów prawa dotyczących zasad włączania jednostek do ksrg¹⁸ 8 ww. porozumień (zawartych wcześniej) nie zostało zaktualizowanych i dostosowanych do nowego stanu prawnego. Żadne spośród 8 porozumień nie określało elementów wymienionych w § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do ksrg, tj. zakresu zadań ratowniczych przewidzianych dla jednostki w ramach systemu, okresu obowiązywania porozumienia oraz deklarowanej gotowości operacyjnej.

Komendant nie podejmował działań mających na celu dostosowanie postanowień tych porozumień do obowiązujących przepisów.

(dowód: akta kontroli str. 40-162)

1.4. W latach 2019-2020 (I półrocze) obowiązywało 10 umów w formie porozumień dotyczących współdziałania w akcjach ratowniczych na terenie powiatu przysuskiego, w tym: siedem z podmiotami niebędącymi jednostkami ratowniczym (sześć zawartych w latach 2003–2017 na czas nieokreślony¹⁹, jedna zawarta

¹⁵ Pisma: z 30 lipca 2020 r. dotyczące gotowości bojowej jednostek OSP Wysokin i OSP Odrzywół oraz z 10 lutego 2020 r. dotyczące nieaktualnego zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym przez kierowcę z OSP Odrzywół.

¹⁶ Wniosek o włączenie do ksrg OSP Grabowa Komenda skierowała do KW PSP 24 sierpnia 2020 r.

¹⁷ Porozumienie zawarte 27 stycznia 2015 r., spełniało wszystkie wymogi rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do ksrg.

¹⁸ Wejścia w życie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 września 1998 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. Nr 121, poz. 798), a w 2014 r. rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do ksrg.

¹⁹ Spółka ABC Centrum (w zakresie udostępnienia artykułów żywnościowych), Urząd Gminy w Wieniawie (w zakresie udostępnienia słomy belowanej na potrzeby działań ratowniczych z zakresu ratownictwa chemiczno-ekologicznego), SPZOZ w Przysusze (w zakresie wymiany informacji o zdarzeniach zgłoszonych do KP PSP i Pogotowia Ratunkowego przy których może zachodzić potrzeba podjęcia działań przez poszczególne służby oraz odbioru odpadów medycznych poakcyjnych), Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Przysusze i Zakład Usługowo-Handlowy A.L. (w zakresie dysponowania sprzętu budowlanego do działań ratowniczych), TO-MARG ZPCH Sp. z o.o. w Krakowie (w zakresie usług pralniczych i dezynfekcji ubrań ochronnych, materacy, pościeli).

w 2019 r. na okres trzyletni²⁰) oraz trzy porozumienia z podmiotami ratowniczymi²¹. Nie zawarto żadnej umowy w trybie § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego²².

W okresie objętym kontrolą kilkakrotnie korzystano z umowy zawartej ze Spółką ABC Centrum w zakresie wyżywienia przy długotrwałych działaniach związanych z pożarami lasów na terenie gminy Odrzywół.

(dowód: akta kontroli str. 163-175)

1.4. Komendant opracował *Analizę zagrożeń powiatu przysuskiego* za rok 2019 z uwzględnieniem elementów określonych w § 8 rozporządzenia o ksrq oraz *Analizę zabezpieczenia operacyjnego powiatu Przysucha* na rok 2019 i 2020 z uwzględnieniem zagadnień wymienionych w § 8 ust. 4 i 5 oraz § 9 rozporządzenia o ksrq.

Ww. analizy były aktualizowane. W 2019 r. aktualizacją objęto dane dotyczące: dokumentacji Mazowieckiej Brygady Odwodowej; składu Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego; SIS JRG w Przysusze; danych demograficznych; stanu wykształcenia; wykazu komputerów; wykazu dróg; wniosków; ratownictwa medycznego i łączności. W 2020 r. aktualizacją objęto dane dotyczące: obszaru chronionego o tereny wspólnie chronione z KM PSP Radom; sprzętu w KP i JRG Przysucha; sprzętu w OSP; poziomu wykształcenia strażaków PSP i OSP; składu Mazowieckiej Brygady Odwodowej w Kompanii Powodziowej „Lipsko” Wojewódzkiego Odvodu Operacyjnego; wykazu komputerów; łączności i wniosków.

Z analizy zabezpieczenia operacyjnego, jak również z analizy zagrożeń zostały opracowane i sporządzone wnioski mające na celu poprawę funkcjonowania ksrq na obszarze powiatu. Wnioski te dotyczyły głównie wymiany starego sprzętu i samochodów, uzupełnienia braków w wyposażeniu OSP oraz potrzeby w zakresie rozbudowy i modernizacji łączności przewodowej i bezprzewodowej na terenie powiatu.

Komendant wyjaśnił, że wnioski z analiz były przedstawiane na sesji Rady Powiatu poświęconej kwestiom bezpieczeństwa oraz na sesji Rady Gminy Przysucha. Prezentowane były również pozostałym władarzom gmin podczas spotkań sprawozdawczych OSP. Przesyłane były również informacje dotyczące potrzeby zakupu sprzętu do OSP.

(dowód: akta kontroli str. 35-36, 180-199, 448)

Komendant opracował *Powiatowy Plan Ratowniczy*, który został zatwierdzony przez Starostę Przysuskiego (brak daty zatwierdzenia) po zasięgnięciu opinii Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP²³. Plan zawierał informacje określone w § 7 ust. 2 rozporządzenia o ksrq. Aktualizacje planu (przeprowadzone w 2019 r. i 2020 r.²⁴) dokumentowano w arkuszu aktualizacji Powiatowego Planu Ratowniczego. Aktualizacja obejmowała m.in.: uzupełnienie procedury postępowania na wypadek awarii oraz incydentów naruszających bezpieczeństwo systemów teleinformatycznych, mapy z obszarami chronionymi specjalistycznych grup ratowniczych, obszary chronione JRG Przysucha, zabezpieczenia logistycznego, danych dot. ilości i rodzaju sprzętu będącego w dyspozycji KP i OSP.

²⁰ SPZOZ Wojewódzki Szpital Zakaźny z siedzibą w Warszawie (w zakresie profilaktycznej opieki medycznej nad pracownikami, którzy ulegli ekspozycji zawodowej na zakażenia wirusem HIV, HBV lub HCV).

²¹ Porozumienia zawarte z KP PSP w Grójcu (w 2008 r.) i KM PSP w Radomiu (w 2018 r. dotyczące wzajemnych obszarów chronionych oraz porozumienie zawarte z Radomską Stacją Pogotowia Ratunkowego (w 2017 r.) dotyczące współdziałania i współpracy jednostek ksrq z jednostkami systemu PRM).

²² Dz. U. z 2017 r. poz. 1319, dalej rozporządzenie o ksrq.

²³ Dalej: MKW PSP.

²⁴ 21 czerwca 2019 r., 20 i 24 lutego 2020 r., 26 czerwca 2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 36-37, 200-205)

1.5. W okresie pandemii COVID-19 Komenda współpracowała z KW PSP w Warszawie (w zakresie zaopatrzenia w odzież ochronną i środki dezynfekujące), Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną (w zakresie dotyczącym aktualnej sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu) oraz z SPZZOZ w Przysusze (w zakresie kontroli stanu namiotu pneumatycznego pełniącego funkcję polowej izby przyjęć).

Ponadto wytypowane jednostki OSP z kserg prowadziły na terenie powiatu działania polegające na rozdysponowaniu maseczek ochronnych wśród lokalnej społeczności, przekazywaniu komunikatów ostrzegawczych i informacyjnych w sprawie epidemii, dezynfekcji lokali wyborczych, przedszkoli i szkół.

Mając na celu ograniczenie kontaktu między funkcjonariuszami, od 10 kwietnia 2020 r. został wprowadzony 4-zmianowy system pracy 24h/24h w podległej JRG i Stanowisku Kierowania KP PSP. Podczas działań ratowniczych strażacy zostali zobligowani do stosowania odpowiedniego zabezpieczenia, w zależności od występującego zagrożenia.

(dowód: akta kontroli str. 37-38)

Odnosząc się do ograniczeń i trudności przy realizacji zadań związanych z zapewnieniem przygotowania jednostek kserg do prowadzenia działań Komendant wskazał m.in.: sprawność pojazdów pożarniczych, z których większość jest w wieku przekraczającym 20 lat, wysokie koszty utrzymania posiadanego wyposażenia specjalistycznego, w szczególności koszty przeglądów zestawów hydraulicznych i sprzętu ochrony dróg oddechowych, problemy z funkcjonowaniem użytkowanego systemu selektywnego alarmowania.

(dowód: akta kontroli str. 38-39)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Postanowienia obowiązujących 8 porozumień o włączeniu ochotniczych straży pożarnych do kserg, zawartych w latach 1995 – 2002 (aneksowane w 2010 r.) nie zostały dostosowane do § 3 ust. 2 obowiązującego rozporządzenia w sprawie włączania jednostek do kserg i nie określają zagadnień w zakresie zadań ratowniczych przewidzianych dla jednostki w ramach systemu oraz deklarowanej gotowości operacyjnej.

Komendant wyjaśnił, że KP PSP planuje przeprowadzić aktualizację podpisanych porozumień do końca 2020 r. Do tej pory aktualizowano wszystkie zagadnienia z obszaru pojazdów, sprzętu ratowniczego oraz wyszkolenia strażaków OSP w systemie SWD-ST, planie ratowniczym, analizie zabezpieczenia oraz wykazach szkoleniowych opracowanych przez Wydział Operacyjny, jak również w kartach wyszkolenia druhow OSP.

(dowód: akta kontroli str. 40-162, 403)

OCENA CZĄSTKOWA

Komendant prawidłowo zorganizował krajowy system ratowniczo-gaśniczy na obszarze powiatu. Zabezpieczenie operacyjne o zasięgu dojazdu 15 minut obejmowało 98% powierzchni powiatu. Komendant przeprowadził wymagane analizy zagrożeń oraz operacyjnego zabezpieczenia dla powiatu. Powiatowy plan ratowniczy został opracowany zgodnie z przepisami i był poddawany aktualizacji. Komendant zawierał porozumienia z podmiotami ratowniczymi, a także umowy cywilnoprawne z podmiotami niebędącymi jednostkami ratowniczymi w celu współdziałania w akcjach ratowniczych. Pomimo, że obowiązujące porozumienia w sprawie włączenia jednostek OSP do kserg nie określają zagadnień wymienionych w § 3 ust. 2 obowiązującego rozporządzenia w sprawie włączania

jednostek do ksrq, nie miało to negatywnego wpływu na funkcjonowanie ksrq na terenie powiatu.

OBSZAR

2. Wymiana informacji i koordynacja działań jednostek ksrq prowadzących działania ratownicze

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą w Komendzie obowiązywały: *Zasady organizowania działań ratowniczych* zatwierdzone przez KG PSP w 2013 r. oraz *Zasady dysponowania sił jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz doraźnego zabezpieczenia operacyjnego terenu powiatu Przysucha po zadysponowaniu zasobów ratowniczych*, zatwierdzone przez Komendanta Powiatowego we wrześniu 2013 r.

W celu poprawnego powiadamiania i współdziałania podmiotów na obszarze powiatu dyżurny Stanowiska Kierowania KP PSP korzystał z *Powiatowego Planu Ratowniczego*, zawierającego dane teleadresowe jednostek PSP, OSP z terenu powiatu, SK KP z terenów ościennych oraz podmiotów wspomagających organizację działań ratowniczo-gaśniczych. *Powiatowy Plan Ratowniczy* zawiera również tzw. siatkę bezpieczeństwa powiatu przysuskiego, w której zostały wskazane podmioty wiodące, główni wykonawcy oraz podmioty pomocnicze, w zależności od rodzaju występującego zagrożenia. Plan zawiera także wykaz zadań realizowanych przez inne podmioty mogące wspomagać organizację działań ratowniczych²⁵. Ww. zasady zostały uzgodnione ze współdziałającymi podmiotami.

(dowód: akta kontroli str. 224-225, 230-234)

2.2. Podczas prowadzonych akcji ratowniczo-gaśniczych Komenda współpracuje z powiatowymi służbami i inspekcjami (m. in. z jednostkami Policji, Pogotowia Ratunkowego, Służbą Leśną, Gminnymi Centrami Zarządzania Kryzysowego, Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego, zarządcami dróg). Przykładowo, w 2020 r. odnotowano dwa przypadki współpracy z Powiatowym Inspektorem Weterynarii, w zakresie poszukiwań padłych dzików z ASF, a także z przedstawicielem Powiatowego Nadzoru Budowlanego.

KP PSP współpracowała z firmą ABC Centrum, na podstawie zawartego porozumienia na udostępnianie artykułów żywnościowych. Taka potrzeba wynikała podczas kilku dużych pożarów lasów na terenie powiatu przysuskiego w 2019 r.

(dowód: akta kontroli str. 226, 234-237)

2.3. Łączność radiowa na terenie powiatu została zorganizowana przy wykorzystaniu dostępnych w jednostkach ksrq środków technicznych i jest prowadzona zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi przez Komendanta Głównego PSP w *Instrukcji w sprawie organizacji łączności w sieciach radiowych UKF Państwowej Straży Pożarnej*²⁶ oraz w *Zasadach organizacji łączności alarmowania, powiadamiania, dysponowania oraz współdziałania na potrzeby działań ratowniczych*²⁷.

Łączność bezprzewodowa w KP PSP jest realizowana w następujących sieciach radiowych:

- Sieć powiatowa PR – sieć radiowa zamknięta obejmująca swoim zasięgiem teren powiatu przysuskiego. Dyspozytorem tej sieci jest SK KP PSP. W sieci tej pracują radiotelefony przewoźne i nasobne PSP i OSP z terenu powiatu.
- Sieć wojewódzka PW – sieć radiowa zamknięta przeznaczona do prowadzenia

²⁵ W Planie uwzględniono m.in. zadania dla: Policji; Państwowego Ratownictwa Medycznego; Lotniczego Pogotowia Ratunkowego; Inspekcji ochrony środowiska; Inspekcji weterynaryjnej; Państwowej Inspekcji Sanitarnej; Nadzoru Budowlanego; IMGW; Administracji Lasów Państwowych; Zarządców Dróg; Zarządu gospodarki wodnej; Zarządzania Kryzysowego; Przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjnego; Przedsiębiorstwa energetyki ciepłej; Pogotowia energetycznego; Sił Zbrojnych RP.

²⁶ Wprowadzonej Rozkazem Nr 8 z dnia 5 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia nowych zasad organizacji łączności radiowej.

²⁷ Zatwierdzonych w dniu 27 listopada 2012 r.

łącności pomiędzy SK KP PSP i SK MKW PSP oraz Miejskimi i Powiatowymi Stanowiskami Kierowania. W sieci tej pracuje radiotelefon bazowy zainstalowany w PSK.

- Krajowa Sieć Współdziałania KSW – ogólnokrajowa nasłuchowa sieć radiowa otwarta przeznaczona do wywołania, powiadamiania i współpracy w razie zaistnienia ważnych przyczyn.
- Sieć alarmowa PA – sieć radiowa otwarta obejmująca swoim zasięgiem teren powiatu przysuskiego. Dyspozytorem tej sieci jest SK KP PSP. W sieci tej pracują stacje obiektowe (9 – OSP w ksrg). Sieć ta jest przeznaczona do alarmowania sił i środków jednostek OSP z terenu powiatu. System zdalnie uruchamia elektryczne syreny alarmowe zlokalizowane w siedzibach jednostek OSP. W przypadku braku napięcia uruchamiana jest automatycznie syrena awaryjna wyposażona w zasilanie akumulatorowe.
- Sieć Lasów Państwowych – sieć radiowa otwarta obejmująca swoim zasięgiem teren Nadleśnictwa Przysucha. Dyspozytorem tej sieci jest Nadleśnictwo Przysucha. W sieci tej pracuje radiotelefon bazowy zainstalowany w SK KP PSP przeznaczony do prowadzenia łączności ze służbą Dyżurną LP, leśnictwami oraz dostrzegalniami.
- Krajowa Sieć Współdziałania ze statkami powietrznymi KSWL – ogólnokrajowa sieć radiowa ruchoma o zmiennym obszarze pracy na terenie kraju z zastosowaniem urządzeń stacjonarnych, przewoźnych i noszonych. Przeznaczona jest do łączności pomiędzy SK KP PSP, a statkami powietrznymi biorącymi udział w akcjach ratowniczych. Doraźne włączenie kanału U02 odbywa się na polecenie SK KW PSP, w sytuacjach wymagających skoordynowania działań z wykorzystaniem statku powietrznego.

Kanał radiowy, przeznaczony do organizacji łączności współdziałania został umieszczony na wszystkich radiotelefonach, użytkowanych przez KP PSP i JRG. Podczas wspólnych działań, radiowa sieć współdziałania służb nie była wykorzystywana. Na terenie powiatu przysuskiego wykorzystywana jest łączność analogowa.

(dowód: akta kontroli str. 227)

Komendant wyjaśnił, że na części obszaru chronionego przez KP PSP występowały miejsca zacięte dla sygnału radiowego na kanale powiatowym. W tych rejonach występował albo całkowity brak łączności między stanowiskiem kierowania a radiotelefonami przewoźnymi jednostek ochrony przeciwpożarowej, albo występowały znaczne utrudnienia w nawiązaniu łączności i prowadzenia zrozumiałej dla obu stron korespondencji radiowej. Rozwiązaniem problemu łączności na całym obszarze chronionym była rozbudowa systemu o nowe stacje nadawczo - odbiorcze, których lokalizacja została wyznaczona na podstawie symulacji komputerowej. Obecnie wyniesione stacje bazowe systemu zostały posadowione w czterech z pięciu planowanych lokalizacji.

(dowód: akta kontroli str. 239-241)

Według stanu na 30 czerwca 2020 r. wszystkie jednostki OSP włączone do ksrg były objęte systemem selektywnego alarmowania²⁸, jednakże w sposób skuteczny można było alarmować jedynie trzy z nich: OSP Wieniawa, OSP Borkowice, OSP Przysucha. W pozostałych 6 jednostkach system był niesprawny.

Komendant poinformował KW PSP o niesprawności systemu selektywnego alarmowania w ww. jednostkach pismem z 18 grudnia 2019 r.

Komendant wyjaśnił, że podczas użytkowania selektywnego alarmowania, obsada SK KP PSP napotyka na liczne problemy związane z poprawnym działaniem tego

²⁸ KP PSP korzysta z systemu selektywnego alarmowania firmy Krokus, zainstalowanego w 2004 r.

systemu. Zdarzają się sytuacje kiedy pomimo wyświetlanego komunikatu "Syrena nie została włączona", syrena zadziałała poprawnie – system wprowadzał dyżurnego w błąd. Jednostki OSP, w których zostały zamontowane elementy systemu, również borykają się z wieloma usterkami i awariami, które utrudniają lub wręcz uniemożliwiają alarmowanie jednostek OSP w ksrq. Serwis systemu jest praktycznie niedostępny, podczas prób nawiązania telefonicznego, napotymano na trudności z dostępem osób decyzyjnych albo pojawiały się propozycje odległych terminów realizacji.

W związku z ww. problemami funkcjonowania systemu selektywnego alarmowania, w celu zapewnienia skutecznego powiadamiania, w powiecie przysuskim stosowano alternatywną usługę e-Remiza, tj. internetową platformę informatyczną – zestaw aplikacji, których celem jest wspomaganie strażaków OSP w alarmowaniu, działaniach ratowniczych, ćwiczeniach i szkoleniach, innej pracy w swoich jednostkach.

Komendant odnosząc się do funkcjonalności systemu e-Remiza, wyjaśnił, że KP PSP, z uwagi na bardzo zły stan elementów systemu selektywnego alarmowania w jednostkach OSP włączonych do ksrq, podjęła kroki zmierzające do ustalenia alternatywnego sposobu alarmowania w celu skutecznego powiadamiania członków OSP o zdarzeniach. Na podstawie informacji uzyskanych od strażaków z innych komend PSP, w uzgodnieniu z poszczególnymi jednostkami OSP, podjęto decyzję o wypróbowaniu możliwości tej aplikacji. KP PSP i druhowie OSP ustalili, że system w znaczący sposób usprawnia proces alarmowania jednostek OSP z ksrq, a co za tym idzie przyspiesza wyjazd załogi do zdarzenia. Dodatkowo aplikacja umożliwia wysyłanie przez Dyżurnego ze Stanowiska Kierowania treści komunikatów, otrzymanych z Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego o wydanych ostrzeżeniach meteorologicznych. Dzięki aplikacji druhowie OSP są również w stanie posługiwać się dedykowaną mapą, na której zlokalizowane są hydranty, oraz służy ona jako narzędzie do nawigowania do miejsca zdarzenia. Dodatkowo za pośrednictwem systemu e-Remiza jest możliwość uruchamiania syreny alarmowej w jednostkach OSP.

(dowód: akta kontroli str. 242-243, 252-254, 262-270, 403-404)

2.4. Stanowisko Kierowania Komendanta Powiatowego PSP, na potrzeby funkcjonowania ksrq na terenie powiatu korzysta z systemu wspomaganie decyzji SWD-ST, wraz z modułami (EWID, Rejestr wyjazdów, Centrala, SMS, Mapa – wersja rozszerzona, Zestawienia, Katalog Sił i Środków, Statusy). System SWD-ST posiadał wszystkie funkcjonalności określone w § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie Systemu Wspomaganie Decyzji Państwowej Straży Pożarnej²⁹.

Dane w SWD aktualizowane są w miarę możliwości na bieżąco przez obsadę SK KP PSP, kierownika Wydziału Operacyjnego oraz kierownika sekcji kwatermistrzowsko-technicznej.

Z systemem SWD-ST zintegrowany był monitoring pożarowy firmy zewnętrznej, którym zostały objęte dwa obiekty z terenu powiatu przysuskiego: Pałac Domaniewskich w Komarach i Muzeum O. Kolberga w Przysusze.

(dowód: akta kontroli str. 247-250, 289, 296)

Stanowisko Kierowania spełniało wymagania zawarte w § 54 ust. 2 i § 55 rozporządzenia o ksrq. Stanowisko Kierowania funkcjonowało w oparciu o „Regulamin Stanowiska Kierowania Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Przysusze”, wprowadzony 26 października 2018 r.³⁰

²⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1723.

³⁰ Decyzją nr 42/2018 Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Przysusze z dnia 26 października 2018 r.

Strażacy pełniący etatowo służbę na Stanowisku Kierowania spełniali wymagania kwalifikacyjne dla dyspozytora lub dyżurnego operacyjnego PSP, w tym odbyli „Szkolenie obsad stanowisk kierowania Państwowej Straży Pożarnej” (7 osób)³¹ oraz „Szkolenie dyspozytorów i operatorów nr 112” (trzy osoby). W przypadkach nieobecności etatowej służby dyżurnej SK KP PSP (choroba, urlop, delegacja, szkolenie), do pełnienia służby powoływano przeszkolonych funkcjonariuszy z KP PSP. Strażaków, pełniących zastępstwo etatowej służby dyżurnej w SK KP PSP, powoływał rozkazem Komendant.

(dowód: akta kontroli str. 289)

2.5. Dokumentowanie działań ratowniczo-gaśniczych odbywało się zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami ustalonymi przez Komendanta Głównego PSP. Dokumentacja operacyjna podlegała aktualizacji, celem dostosowania do obowiązujących w danym momencie wzorów. Dokumentacja działań ratowniczo-gaśniczych prowadzona była w wersji elektronicznej przy wykorzystaniu programu SWD-ST oraz wersji papierowej. Informacje ze zdarzeń w wersji papierowej po zatwierdzeniu, przechowywane były w Wydziale Operacyjnym. Wzory obowiązujących druków dokumentacji działań ratowniczych znajdowały się w dokumentacji pomocniczej na SK KP PSP.

Ewidencjonowane dane poddawane były weryfikacji i kontroli przez obsadę SK KP PSP, dowódców JRG, kierownika komórki ds. operacyjnych oraz są zatwierdzane przez Komendanta. Dodatkowo informacje ze zdarzeń były sprawdzane i zatwierdzane przez Stanowisko Kierowania Komendanta Wojewódzkiego PSP.

(dowód: akta kontroli str. 244-245, 385)

2.6. Komendant, zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia o ksrg, wdrożył system dysponowania sił i środków do działań ratowniczych. W celu określenia minimalnego poziomu dysponowanych sił w I rzucie przez SK KP PSP, umożliwiającego podjęcie skutecznych działań ratowniczo-gaśniczych, w rozdziale II *Zasad dysponowania jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz doraźnego zabezpieczenia operacyjnego terenu powiatu Przysucha po zadysponowaniu zasobów ratowniczych*, przedstawiono zasady dysponowania sił jednostek ochrony przeciwpożarowej do zdarzeń wymagających podjęcia działań z zakresu ratownictwa specjalistycznego (ratownictwo wodne; ratownictwo poszukiwawczo-ratownicze; ratownictwo wysokościowe; ratownictwo chemiczne; ratownictwo techniczne). Do zasad dysponowania załączono tabele, określające minimalną wielkość sił dysponowanych do zdarzeń zaklasyfikowanych na podstawie zgłoszenia (tabela 1 – do pożarów; tabela 2 – do miejscowych zagrożeń). Dyżurny posiadał na Stanowisku Kierowania ww. zasady dysponowania sił jednostek ochrony przeciwpożarowej.

(dowód: akta kontroli str. 245-247, 386)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Komendant Powiatowy wprowadził zasady powiadamiania i współdziałania jednostek ksrg funkcjonujących na terenie powiatu. W związku z tym, że system selektywnego powiadamiania nie zawsze poprawnie funkcjonował, na terenie powiatu wprowadzono alternatywny system, w celu zapewnienia skutecznego powiadamiania. KP PSP współpracowała z jednostkami organizacyjnymi innych służb i podmiotami ratowniczymi, a także osobami prawnymi w zakresie prowadzenia działań ratowniczych. Komendant prawidłowo zorganizował i wyposażył Stanowisko Kierowania, a jego obsada spełniała wymagania kwalifikacyjne. System SWD posiadał funkcjonalności określone w rozporządzeniu

³¹ Zorganizowane przez Ośrodek Szkolenia w Pionkach KW PSP w Warszawie.

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

w sprawie SWD PSP. Dokumentacja działań ratowniczych była prowadzona i przechowywana w sposób prawidłowy.

OBSZAR

3. Wyposażenie jednostek oraz wyposażenie i wyszkolenie ratowników

Opis stanu faktycznego

3.1. Zgodnie z § 4 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej³² Komendant opracował dla powiatu tabele wyposażenia, tj. zestawienie należnych pojazdów ratowniczo-gaśniczych i specjalnych oraz sprzętu i środków technicznych. Tabele wyposażenia opracowano w czerwcu 2015 r., a następnie, zgodnie z pismem MKW PSP z 17 października 2019 r. dokonano aktualizacji wyposażenia sprzętowego i 31 stycznia 2020 r. wysłano do MKW PSP celem uzgodnienia.

Według stanu na 30 czerwca 2020 r. KP PSP spełniała standardy minimalnego wyposażenia ustalone w tabeli wyposażenia z wyjątkiem braku wymaganego zestawu do dekontaminacji wstępnej. Komenda dysponowała nadwyżką w zakresie dotyczącym motopompy pożarnej M/8/8, zapasu butli do aparatów powietrznych oraz zapasu środka pianotwórczego.

Jednostki OSP włączone do ksrg na terenie powiatu posiadały 123 komplety ubrań specjalnych, 42 aparaty oddechowe, 9 zestawów hydraulicznych narzędzi ratowniczych, 21 agregatów prądotwórczych (2,2 kVA), 17 pomp do wody zanieczyszczonej o wydajności 1000 l/min, 50 radiotelefonów nasobnych, 14 zestawów ratownictwa medycznego R1. Za wyjątkiem OSP w Rozwadach (brak 6 kompletów ubrań specjalnych) pozostałe OSP spełniały standardy wyposażenia określone w „Analizie potencjału ratowniczego Ochotniczych Straży Pożarnych włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego” zatwierdzonej przez Komendanta Głównego PSP w listopadzie 2019 r.³³.

Remizy wszystkich OSP wyposażone były w system selektywnego alarmowania jednak nie we wszystkich jednostkach (w 6 OSP) system ten był sprawny.

(dowód: akta kontroli str. 7, 17, 18-20, 272-286)

Według stanu na 30 czerwca 2020 r. jednostki ksrg w powiecie przysuskim posiadały łącznie 17 lekkich pojazdów ratowniczo-gaśniczych³⁴, 16 średnich pojazdów ratowniczych³⁵, 6 ciężkich pojazdów ratowniczo-gaśniczych³⁶ i 2 drabiny i podnośniki³⁷.

(dowód: akta kontroli str. 8, 18-20)

3.2. Oględziny przygotowania do działań zmiany służbowej jednostki ratowniczo-gaśniczej (JRG)³⁸ wykazały, że strażakom zapewniono sypialnie, zaplecze socjalne, sanitarne, wypoczynkowe oraz techniczne, tj. garaż wyposażony w automatyczne i mechaniczne otwieranie drzwi i odciągi spalin. Stan zmiany w JRG wynosił 8 osób (w tym Dyżurny SK/Dyspozytor). W wyniku oględzin stwierdzono, że na wyposażeniu jednostki były: ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy GCBA 5/36/1 (Scania) z 2008 r., średni samochód ratowniczo-gaśniczy GBA 2,5/29,6/4,7 (Renault) z 2018 r., lekki samochód specjalny ratownictwa technicznego SLRt 1/1/2,5 (Renault Mascot) z 2005 r., średni samochód

³² Dz. U. z 2014 r. poz. 1793. Dalej: rozporządzenie w sprawie wyposażenia jednostek PSP.

³³ Dalej: Analiza potencjału OSP.

³⁴ W tym 6 w wieku do 5 lat, 1 w wieku 6-10 lat, 3 w wieku 11-15 lat i 7 w wieku od 16 do 30 lat.

³⁵ W tym 5 w wieku do 5 lat, 1 w wieku 11-15 lat, 3 w wieku od 16 do 30 lat, 5 w wieku od 31 do 40 lat i 2 w wieku powyżej 40 lat.

³⁶ W tym 1 w wieku 6-10 lat, 1 w wieku 11-15 lat, 1 w wieku od 16 do 30 lat i 3 w wieku od 31 do 35 lat.

³⁷ 1 w wieku 6-10 lat i 1 w wieku powyżej 40 lat.

³⁸ Przeprowadzone w dniach 7-8 października 2020 r.

specjalny podnośnik z drabiną SHD 25 (Man) z 2010 r., mikrobus (Ford) z 2003 r., lekki samochód specjalny rozpoznawczo-ratowniczy SLRr (Toyota Hilux) z 2018 r., lekki samochód specjalny kwatermistrzowski SLKw (Toyota Rav 4) z 2015 r., quad (BRP CAN-AM) z 2017 r., lekki samochód specjalny operacyjny SLOp (Volkswagen Passat) z 2008 r.

W dniu oględzin pierwszymi pojazdami, którymi dysponowano były ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy GCBA 5/36/1 (Scania) oraz lekki samochód specjalny ratownictwa technicznego SLRt 1/1/2,5 (Renault Mascot). Strażacy stanowiący obsadę ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego byli wyposażeni w indywidualne środki ochrony osobistej oraz posiadali stosowne dokumenty potwierdzające wymagane kwalifikacje i zdrowotne badania okresowe.

W trakcie oględzin stwierdzono, że jeden z dwóch ześlizgów pozwalających podczas alarmu na opuszczanie się strażaków po słupie, poprzez otwór w stropie, do garażu był wyłączony z użytkowania. W miejscu zeskoku znajdowały się ubrania strażaków oraz inne wyposażenie.

(dowód: akta kontroli str. 287-311)

Komendant wyjaśnił, że w chwili obecnej jeden z ześlizgów został wyłączony z użytkowania, z uwagi na prace remontowe prowadzone w budynku Komendy. Po zakończonych pracach, planuje się jego ponowne uruchomienie. Czasowe wyłączenie jednego z ześlizgów, nie wpływa na wydłużenie czasu wyjazdu strażaków do zdarzeń, bowiem strażacy korzystają głównie z ześlizgu obecnie dostępnego, którego słup znajduje się w pobliżu wieszaków z ubraniami specjalnymi w garażu.

(dowód: akta kontroli str. 313)

3.3. Według stanu na 30 czerwca 2020 r. obsadę KP PSP stanowiło 40 strażaków (w tym 31 z JRG i 9 z Komendy i SK KP PSP). Wszyscy posiadali przeszkolenie podstawowe w zawodzie strażak oraz odbyli szkolenia doskonalące dla strażaków ksrq z zakresu współdziałania z SP ZOZ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe, kurs w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i egzamin recertyfikacyjny w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Ponadto 7 strażaków uczestniczyło w szkoleniu z ratownictwa na obszarach wodnych realizowanym przez ksrq w zakresie podstawowym, 7 strażaków odbyło szkolenie w zakresie ratownictwa lodowego, jeden strażak uczestniczył w szkoleniu kierowców-operatorów samochodów z drabiną mechaniczną, i jeden w szkoleniu z zakresu segregacji w zdarzeniach mnogich i masowych, a 10 strażaków odbyło też szkolenie obsad stanowisk kierowania PSP.

Potrzeby w zakresie szkolenia strażaków KP PSP obejmowały szkolenie dotyczące obsad stanowisk kierowania PSP (jedna osoba) oraz szkolenie z zakresu segregacji w zdarzeniach mnogich i masowych (jedna osoba).

Wszystkie jednostki OSP włączone do ksrq spełniały standardy wyszkolenia określone w Analizie potencjału OSP. Szkolenie podstawowe ukończyli wszyscy drhowie OSP (211), szkolenia dowódców – 62 osoby, szkolenie naczelników – 34 osoby, szkolenie w zakresie ratownictwa technicznego – 155 osób, szkolenie kwalifikowanej pierwszej pomocy – 73 osoby, szkolenie z zabezpieczenia lądowania śmigłowców i współpracy z LPR – 65 osób, szkolenie kierowców – konserwatorów sprzętu – 46 osób.

(dowód: akta kontroli str. 14-16, 18-20)

Komenda przeprowadzała analizę stopnia wyszkolenia strażaków jednostek OSP w oparciu o prowadzenie bieżącej ewidencji strażaków mogących brać bezpośredni udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych, która zawierała również dane dotyczące posiadanych szkoleń przez drhowie z danej jednostki. Wydział Operacyjny Komendy

prowadził na bieżąco rejestr strażaków OSP z kserg biorących udział w testach w komorze dymowej oraz wykaz strażaków KP i JRG, którzy odbyli test w komorze dymowej. Analizie podlegał również stopień wykształcenia i termin ważności zaświadczeń z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy. Wydział Operacyjny opracował tabelę „Poziom wykształcenia członków OSP z KSRG”, zawierającą dane odzwierciedlające aktualny stopień wykształcenia członków poszczególnych jednostek OSP z kserg. Wszystkie szkolenia, które ukończyli druzhowie OSP, zostały zaewidencjonowane w systemie SWD-ST KP PSP.

(dowód: akta kontroli str. 315)

3.4. KP PSP posiadała bazę kwaterunkowo-szkoleniową, która obejmowała: dwie sale wykładowe na 55 miejsc (w tym JRG – 1 sala na 15 miejsc), bibliotekę zawierającą 158 woluminów i 2 tytuły czasopism, 5 sal sypialnych na 14 osób (w tym JRG – 4 sale na 12 osób), stołówkę na 10 miejsc, siłownię, boisko do piłki siatkowej plażowej (odkryte) i wspinacznice.

KP PSP nie dysponowała własnym miejscem do zajęć symulacyjnych, poligonem strażackim. KP PSP korzystała z obiektów innych podmiotów, np.: autoszrotu do ćwiczeń z zakresu ratownictwa technicznego, poligonu Ośrodka Szkolenia KW PSP w Pionkach, hal sportowych zlokalizowanych przy szkołach, basenu Powiatowego Centrum Sportu i Rekreacji w Przysusze i stadionu klubu OSKAR. Wyposażenie Komendy wykorzystywane do szkolenia strażaków obejmowało 4 komputery, projektor wizyjny, urządzenie nagłaśniające, telewizor i 3 fantomy medyczne.

(dowód: akta kontroli str. 9-13)

W latach 2019-2020 (I półrocze) szkolenia druzhów z OSP i strażaków z JRG realizowało łącznie 20 wykładowców i instruktorów (głównie oficerowie i aspiranci PSP, posiadający wymagane przeszkolenie pożarnicze i doświadczenie zawodowe, pozwalające na przekazywanie wiedzy druzhom OSP). Zajęcia teoretyczne prowadzone były głównie przez Specjalistę ds. Operacyjnych, Dowódcę JRG i jego zastępcę. Zajęcia z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy, w ramach szkolenia podstawowego prowadził Koordynator Ratownictwa Medycznego – Ratownik Medyczny, będący funkcjonariuszem Komendy. W zajęciach praktycznych posiłowano się wiedzą i doświadczeniem starszych operatorów sprzętu ratowniczego i kierowców-ratowników. Podczas organizowanych szkoleń korzystano również z pomocy zewnętrznych wykładowców. Podczas szkoleń druzhów z OSP nie wykorzystywano platformy e-learningowej.

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono szkolenia:

- w zakresie podstawowym dla strażaków ratowników OSP³⁹, szkolenia ukończyło 56 strażaków, w tym 27 z jednostek OSP włączonych do kserg;
- w zakresie ratownictwa technicznego dla strażaków ratowników OSP⁴⁰, szkolenie ukończyło 15 strażaków w tym 6 z jednostek OSP z kserg;
- dowódców OSP⁴¹, szkolenie ukończyło 20 strażaków w tym 8 strażaków z jednostek OSP z kserg.

W 2019 r. zorganizowano przy pomocy zewnętrznej firmy, szkolenie z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy dla druzhów OSP z kserg. W ramach trzech edycji szkolenia, tytuł ratownika uzyskało 23 członków OSP z kserg, a 4 odnowiło uprawnienia w ramach egzaminu sprawdzającego.

W dniu 14 września 2019 r. w KP PSP w Szydłowcu został przeprowadzony egzamin

³⁹ Szkolenia przeprowadzono w okresie od 2 lutego 2019 r. do 24 marca 2019 r. oraz od 1 lutego 2020 r. do 26 lipca 2020 r.

⁴⁰ Szkolenia przeprowadzono w okresie od 12 do 20 października 2019 r.

⁴¹ Szkolenie przeprowadzono w okresie od 1 do 15 grudnia 2019 r.

sprawdzający z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy dla strażaków. Do egzaminu przystąpiło 19 strażaków OSP z terenu powiatu przysuskiego, wszyscy zdali egzamin z wynikiem pozytywnym.

Ponadto Ośrodek Szkolenia KW PSP w Warszawie zorganizował w miejscowości Przyłek „Szkolenie doskonalące dla strażaków ksrg w zakresie współpracy z SP ZOZ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe”, które ukończyło 7 strażaków z OSP z ksrg i 3 strażaków PSP z KP PSP.

(dowód: akta kontroli str. 321-324, 315)

W okresie objętym kontrolą na ćwiczenia w komorze dymowej skierowano łącznie 72 strażaków OSP w ramach kursu podstawowego, w tym 31 strażaków OSP z ksrg.

Komendant wyjaśnił, że na obecną chwilę, w związku z obowiązkiem odbycia testu w komorze dymowej przez strażaków OSP, z ustaloną częstotliwością (raz na 5 lat) zachodzi potrzeba zorganizowania testu w komorze dymowej dla 22 strażaków OSP z ksrg. Jednakże sytuacja związana z wystąpieniem zagrożenia epidemiologicznego (Covid-19) spowodowała, że planowany test w komorze dymowej nie odbył się.

(dowód: akta kontroli str. 324-325)

3.5. W okresie objętym kontrolą Komendant zorganizował ćwiczenia ratownicze, także o zasięgu powiatowym, w których wzięły udział jednostki OSP włączone do ksrg i spoza ksrg, tj.:

- na przełomie stycznia/luty 2019 r. przeprowadzono ćwiczenia na akwenu wodnym z zakresu ratownictwa lodowego (zmian służbowych oraz strażaków ochotników, w których uczestniczyły zastępy z JRG oraz cztery OSP (Wieniawa, Skrzyńsko, Odrzywół, Przysucha);
- w marcu i w listopadzie 2019 r. przeprowadzono ćwiczenia z ratowniczego demontażu samochodów na auto-szrocie, w których udział wzięły odpowiednio: 3 zmiany służbowe JRG tj. 6 zastępów z JRG, jeden zastęp z OSP Przysucha oraz 3 zmiany służbowe JRG tj. 8 zastępów z JRG, 4 zastępy z OSP w ksrg (OSP Przysucha, OSP Klwów, OSP Rozwady, OSP Wieniawa);
- w marcu i we wrześniu 2019 r. przeprowadzono ćwiczenia na obiektach zakładów Skrzyńsku i w Hucisku, w których uczestniczyły wszystkie zmiany służbowe JRG tj. 8 zastępów z JRG i 4 zastępy OSP (dwie OSP z ksrg, tj. Przysucha i Skrzyńsko, dwie OSP spoza ksrg, tj. Gliniec i Smogorzów);
- w czerwcu 2019 r. przeprowadzono ćwiczenia na obiekcie – Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Pogroszynie, gmina Wieniawa, w których udział wzięły wszystkie zmiany służbowe JRG tj. w sumie 3 zastępy z JRG i 1 zastęp OSP Wieniawa;
- na przełomie czerwiec/lipiec 2019 r. przeprowadzone zostały ćwiczenia zmian służbowych oraz strażaków ochotników na akwenu wodnym z zakresu ratownictwa wodnego, w których udział wzięły zastępy z JRG, OSP Wieniawa i OSP Przysucha;
- w październiku 2019 r. przeprowadzono ćwiczenia, w ramach których doskonalono zagadnienia z zakresu prowadzenia działań gaśniczych podczas pożarów lasów oraz organizacji zaopatrzenia wodnego, w ćwiczeniach udział wzięły: 2 zastępy z KP PSP oraz 7 zastępów z OSP z ksrg, tj: OSP Gielniów, OSP Rozwady, OSP Klwów, OSP Wieniawa, OSP Przysucha, OSP Skrzyńsko, OSP Borkowice;
- w lipcu 2020 r. przeprowadzono ćwiczenia na obiekcie szkoły podstawowej w Rozwadach. Podczas ćwiczeń doskonalono zagadnienia z zakresu działań gaśniczych wewnątrz budynku szkoły, przeszukiwanie obiektu i ewakuacja osób zagrożonych. W ćwiczeniach brały udział wszystkie zmiany służbowe JRG tj. w sumie 3 zastępy z JRG i 1 zastęp z OSP Rozwady.

Każdorazowo po zrealizowanych ćwiczeniach sporządzane były uwagi i wnioski z realizacji celów oraz uwagi i wnioski dotyczące możliwości i warunków prowadzenia

działań ratowniczych, oceny przygotowania miejsca/obiektu na wypadek wystąpienia pożaru lub miejscowego zagrożenia.

(dowód: akta kontroli str. 342)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Według stanu na 30 czerwca 2020 r. KP PSP nie spełniała standardu minimalnego wyposażenia, wynikającego z tabeli wyposażenia, tj. nie posiadała zestawu do dekontaminacji wstępnej.

Komendant wyjaśnił, że przy okazji ostatniej aktualizacji tabeli wyposażenia sprzętowego, zweryfikowanej przez Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego PSP ustalono, że brakujący zestaw do dekontaminacji wstępnej zostanie w najbliższym czasie dostarczony przez KW PSP do KP PSP.

(dowód: akta kontroli str. 287-311, 404)

OCENA CZĄSTKOWA

Komendant ustalił i aktualizował tabele wyposażenia dla jednostek PSP na terenie powiatu, a także posiadał informacje o stanie wyposażenia OSP włączonych do kserg. KP PSP posiadała wymagane wyposażenie sprzętowe oprócz zestawu do dekontaminacji wstępnej. Stan wyposażenia jednostek OSP był zgodny z przepisami prawa natomiast w przypadku jednej OSP nie zachowano standardu wyposażenia osobistego druhów (brak 6 kompletów ubrań specjalnych). Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza oraz wszystkie jednostki OSP włączone do kserg spełniały standardy wyszkolenia i były przygotowane do podejmowania działań ratowniczych. Komenda posiadała bazę dydaktyczno-szkoleniową, a także zapewniła szkolenia i organizowała ćwiczenia ratownicze, w których brały udział także jednostki OSP.

OBSZAR

4. Sprawowanie przez komendanta powiatowego PSP nadzoru nad kserg na terenie powiatu

Opis stanu
faktycznego

4.1. Zespoły inspekcyjne KP PSP, na podstawie planów inspekcji opracowanych przez Komendanta, przeprowadziły w 2019 r. łącznie 17 inspekcji gotowości operacyjnej: 3 w JRG, 5 na Stanowisku Kierowania KP PSP i 9 w jednostkach OSP z kserg. W I połowie 2020 r., z uwagi na pandemię COVID-19, nie przeprowadzono żadnej inspekcji gotowości operacyjnej.

Zakres przeprowadzonych inspekcji obejmował wszystkie zagadnienia, zawarte w zarządzeniu Nr 10 Komendanta Głównego PSP z 28 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu przeprowadzania inspekcji gotowości operacyjnej podmiotów krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, tj.: alarmowanie OSP, gotowość operacyjną ratowników (w tym ich liczebność, kwalifikacje i stan wyposażenia oraz wiedzę teoretyczną), stan techniczny pojazdów, sprzętu silnikowego i ratowniczego, a także łączność, dokumentację jednostki oraz ćwiczenie z działań praktycznych. W wyniku inspekcji nie formułowano wniosków formalnych wymagających realizacji, zgłaszano natomiast uwagi dotyczące m.in. postępowania podczas interwencji prowadzonych w związku ze zdarzeniami drogowymi, udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy, obsługi sprzętu hydraulicznego, a także właściwego poziomu wypełniania dokumentacji operacyjnej. Wszystkie inspekcje wykazały, że OSP był przygotowane do podejmowania działań ratowniczych w ramach kserg.

W protokołach z przeprowadzenia inspekcji w 5 jednostkach OSP (OSP Rozwady, OSP Odrzywół, OSP Skrzyńsko, OSP Klwów, OSP Zychorzyn) stwierdzono, że: „syrena i selektywne alarmowanie – sprawne”, podczas gdy system ten nie działał. Komendant wyjaśnił, że w ww. jednostkach system selektywnego alarmowania nie był sprawny, ale wszędzie zadziałała syrena alarmowa.

W wyniku przeprowadzonych inspekcji zmian służbowych JRG zgłoszono uwagi dotyczące prawidłowości wykonywania ćwiczeń w czasie inspekcji (m.in.: niewłaściwy sposób otwierania drzwi do pomieszczenia, w którym wystąpił pożar, nie włączony sygnalizator bezruchu u jednego ze strażaków, nieprawidłowa stabilizacja głowy, udzielanie pomocy bez okularów).

Ewidencja przeprowadzonych inspekcji sporządzana była w postaci sprawozdania w formie tabelarycznej, przesyłanego do Komendy Wojewódzkiej PSP w Warszawie, dwa razy w roku (za każde półrocze).

Wyniki przeprowadzonych inspekcji przedstawiane były 2 razy w roku w postaci sprawozdania do KW PSP. Sprawozdanie zbiorcze zawierało informacje nt. liczby planowanych i zrealizowanych w danym półroczu inspekcji zarządzanych przez komendantów wojewódzkich (powiatowych, miejskich) PSP oraz kategorii stwierdzanych nieprawidłowości.

Komendant wyjaśnił, że członkowie zespołów inspekcyjnych zostali przeszkoleni w zakresie prawidłowego przeprowadzania inspekcji gotowości operacyjnej w JRG, SK KP PSP i OSP w ksrq. Zapoznano ich z „*Metodyką oceny gotowości operacyjnej*”, stanowiącej załącznik nr 3 do zarządzenia Nr 2/2018 Komendanta Powiatowego PSP z dnia 16 maja 2018 r. w sprawie przeprowadzania inspekcji gotowości operacyjnej podmiotów Krajowego Sytemu Ratowniczo – Gaśniczego na terenie powiatu przysuskiego. Zarówno członkowie zespołów inspekcyjnych, jak również cała załoga JRG i obsada SK KP PSP, są zapoznawani z przesyłaną cyklicznie z KW PSP „*Analizą przeprowadzanych inspekcji gotowości operacyjnej*”.

(dowód: akta kontroli str. 343-345, 348-383, 389-395, 408)

4.2. W okresie objętym kontrolą przeprowadzono 7 analiz działań ratowniczych (6 pożarów, 1 miejscowe zagrożenie), w tym: w 2019 r. – 5 analiz pożarów lasu i nieużytków (4 pożary duże, 1 pożar średni), w 2020 r. – jedną analizę z wypadku ciągnika siodłowego z cysterną przewożącą skroplony propan – butan oraz analizę pożaru budynku mieszkalnego i garażu. Zakres tematyczny tych analiz był zgodny z przepisami oraz wytycznymi Komendanta Głównego z 19 marca 2019 r. Wszystkie analizy zawierały wnioski. Komenda przysyłała sprawozdania półroczne i roczne z opracowanych analiz do KW PSP. Komenda Wojewódzka PSP nie podejmowała działań w związku ze sformułowanymi wnioskami z analiz.

(dowód: akta kontroli str. 384)

4.3. Komendant podczas opracowywania *Analizy zabezpieczenia operacyjnego powiatu Przysucha*, jak również *Powiatowego Planu Ratowniczego* aktualizował „Wykaz sił i środków podmiotów ksrq i jednostek ochrony przeciwpożarowej niebędących podmiotami ksrq”. Potencjał ratowniczy we wszystkich jednostkach OSP z terenu powiatu był sprawdzany podczas corocznego przeglądu technicznego sprzętu, który jest przeprowadzany przy współpracy Sekcji kwatermistrzowsko-technicznej oraz Wydziału Operacyjnego. Jednostki OSP z ksrq podlegały dodatkowej weryfikacji pod względem wyposażenia sprzętowego, w czasie przeprowadzanych inspekcji gotowości operacyjnej. W celu oceny przygotowania podmiotów ksrq do podejmowania działań ratowniczych we wszystkich dziedzinach ratownictwa, Wydział Operacyjny zbierał dane w postaci tabeli kontrolnej, zawierającej informacje o ilości posiadanego sprzętu z każdej dziedziny ratownictwa.

Na podstawie zebranych danych, obsada Stanowiska Kierowania Komendanta Powiatowego PSP uzupełniała informacje w systemie SWD-ST PSP. Wnioski dotyczące stanu funkcjonowania ksrq oraz jego potencjału ratowniczego formułowane zostały w dokumencie „*Analiza zabezpieczenia operacyjnego powiatu Przysucha*”. Wnioski sporządzane były również po przeprowadzonych przeglądach stanu technicznego sprzętu silnikowego jednostek OSP. Dotyczyły

one głównie braków w wyposażeniu sprzętowym i w środkach ochrony indywidualnej.

Komendant wyjaśnił, że w celu realizacji ww. wniosków, do poszczególnych wójtów, zgłaszane są potrzeby uzupełnienia pozycji sprzętowych, w których wystąpiły braki. Najczęściej zagadnienia te były poruszane na zebraniach sprawozdawczych OSP. Jednostki OSP podczas realizacji zakupów mających na celu zapewnienie najpilniejszych potrzeb sprzętowych, uzgadniają je z Komendą.

(dowód: akta kontroli str. 398, 447)

W okresie objętym kontrolą do Komendanta nie wpłynęła żadna skarga dotycząca funkcjonowania kserg.

(dowód: akta kontroli str. 396)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W protokołach z inspekcji gotowości bojowej przeprowadzonych w 2019 r. w 5 jednostkach OSP, w punkcie dotyczącym sprawności środków alarmowania, wpisano, że: „syrena i selektywne alarmowanie – sprawne”, podczas gdy system ten nie działał.

Komendant wyjaśnił, że w protokole parametr *Sprawność środków alarmowania*, określany jest w polu uwagi poprzez ocenę sprawności syreny i selektywnego alarmowania. Z uwagi na sprawność syreny, przyjęto że alarmowanie jest sprawne. Chociaż należy potraktować to jako uchybienie zespołu inspekcyjnego, który powinien tę kwestię doprecyzować i rozgraniczyć zarówno sprawność samej syreny, jak i systemu selektywnego alarmowania.

(dowód: akta kontroli str. 348-383, 408)

OCENA CZĄSTKOWA

W ramach nadzoru nad funkcjonowaniem kserg na terenie powiatu Komendant sporządzał wymagane analizy działań ratowniczych, a także przeprowadził inspekcje gotowości operacyjnej we wszystkich jednostkach OSP na terenie powiatu włączonych do kserg. Inspekcje zostały przeprowadzone zgodnie z wytycznymi Komendanta Głównego PSP. Pomimo niesprawnych systemów selektywnego alarmowania w 6 jednostkach OSP wyniki przeprowadzonych inspekcji potwierdziły, że jednostki OSP były przygotowane do prowadzenia działań ratowniczych w ramach kserg.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Podjęcie działań mających na celu dostosowanie uzgodnień/porozumień w sprawie włączenia OSP do kserg do wymogów określonych w § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie włączenia jednostek do kserg.
2. Uzupełnienie wyposażenia KP PSP o wymagany zestaw do dekontaminacji wstępnej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

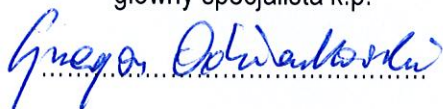
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 20 października 2020 r.

Kontroler

Grzegorz Odziemkowski
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

p.o. WICEDYREKTORA
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

Michał Musioł

